

VERHOORTECHNIEKEN:

- Basiscommunicatie
- Omsingelen bewijs

Spreker:

Mr. Kristel JANSENS

Balie LEUVEN

Basiscommunicatie

- (i) Niet-selectieve luistervaardigheden (vrij verhaal)
- (ii) Selectieve luistervaardigheden (vraagstelling)

(i) NIET-SELECTIEVE LUISTERVAARDIGHEDEN

= het vrij verhaal

= stimuleren om verder te spreken

HOE?

(i) NIET-SELECTIEVE LUISTERVAARDIGHEDEN

- **Non-verbaal volgen:** gelaatsuitdrukking, glimlachen, wenkbrauwen fronsen, oogcontact, lichaamshouding, lichaamsoriëntatie, fysieke afstand, materiële bescherming, ...
- **Verbaal volgen:** kleine aanmoedigingen (“*hm*”, “*ja*”, “*en toen*”, “*ga verder*”, ...), woorden letterlijk herhalen
- **Stiltes**
- **Respect tonen:** pas op met evaluaties!

(ii) SELECTIEVE LUISTERVAARDIGHEDEN

= je gaat het gesprek sturen zonder dat de persoon afgeremd wordt om te praten

HOE?

(ii) SELECTIEVE LUISTERVAARDIGHEDEN

- **Vragen stellen:** zie *infra*
- **Parafraseren:**

“*als ik je goed begrijp...*” (volgen – controleren – stimuleren)

- **Samenvatten**
- **Gevoelsreflectie:**

Je gaat hier niet in op WAT er gezegd wordt maar HOE het gezegd wordt

(ii) Selectieve luistervaardigheden:

VRAGEN STELLEN

- **Open / gesloten vragen:** je beperkt de antwoordmogelijkheden bij gesloten vragen tot ja/nee
- **Meerkeuzevragen:**

“Wat heb je gisteren gedaan? Ben je terug naar Dirk geweest of ben je héél de dag thuis gebleven?”

Antwoordvrijheid? Restalternatief?

- **Suggestieve vragen?**

Mogen deze gesteld worden?

Suggestibiliteitstest

(ii) Selectieve luistervaardigheden:

VRAGEN STELLEN

- Taalkundige aspecten – vermijd juridisch jargon
- Gebruik een neutrale bewoording:

“Zag je het wapen?” of “Zag je een wapen?”

- Vermijd meervoudige vragen:

“Langs waar kwam de man de woning binnen en langs welke kant ging hij naar buiten?”

- Vermijd ingewikkelde vragen:

“Wat was de man die je moeder aangevallen heeft aan het doen toen hij in de bus kwam en je hem voor het eerst gezien hebt?”

(ii) Selectieve luistervaardigheden:

VRAGEN STELLEN

- **Ex-vragen versus in-vragen:**

Stel dat de verhoorder iets te weten wil komen over **het studieverleden** van de verdachte. Dan kan de verhoorder beginnen met een ex-vraag die voldoende ruimte biedt aan de verdachte.

B.v.: *“Hoe zijn je studies verlopen?”*.

Waarop verdachte antwoordt: *“Studeren was voor mij altijd heel moeilijk”*.

Indien de verhoorder hierop niet doorvraagt (en denkt vanuit zijn eigen referentiekader) dan zou de verhoorder de (verkeerde) gevolgtrekking kunnen maken dat verdachte b.v. minder intelligent is.

Een in-vraag daarentegen, wordt niet beïnvloed door het eigen referentiekader, maar valt volledig terug op het gezegde van de spreker.

(ii) Selectieve luistervaardigheden:

VRAGEN STELLEN

- **Ex-vragen versus in-vragen:**

Een in-vraag daarentegen, wordt niet beïnvloed door het eigen referentiekader, maar valt volledig terug op het gezegde van de spreker.

vraag: *“Wat vond je er zo moeilijk aan?”*

cliënt(e): *“Wel, ik had steeds problemen om thuis te studeren.”*

Doorvragen: *“Hoe kwam dat?”*

cliënt (e): *“Ik kon me nooit concentreren op mijn huistaken; achteraf gezien vermoed ik dat dat kwam omdat het thuis steeds zo druk was. Ik had geen eigen bureau en werd steeds afgeleid door mijn broers en zussen.”*

(ii) Selectieve luistervaardigheden:

VRAGEN STELLEN

- Ex-vragen versus in-vragen:

KORT SAMENGEVAT:

Wij zijn van nature uit meer geneigd om ex-vragen te stellen (we vallen te snel terug op ons eigen referentiekader). Het doorgedreven uitdiepen van wat er gezegd wordt doen we minder, en we vullen de ontbrekende informatie continu aan met eigen interpretaties en vooronderstellingen. **Wij lopen bijgevolg dikwijls het risico om uitspraken onbewust (en dikwijls verkeerd) te interpreteren.**

Omsingelen van bewijs

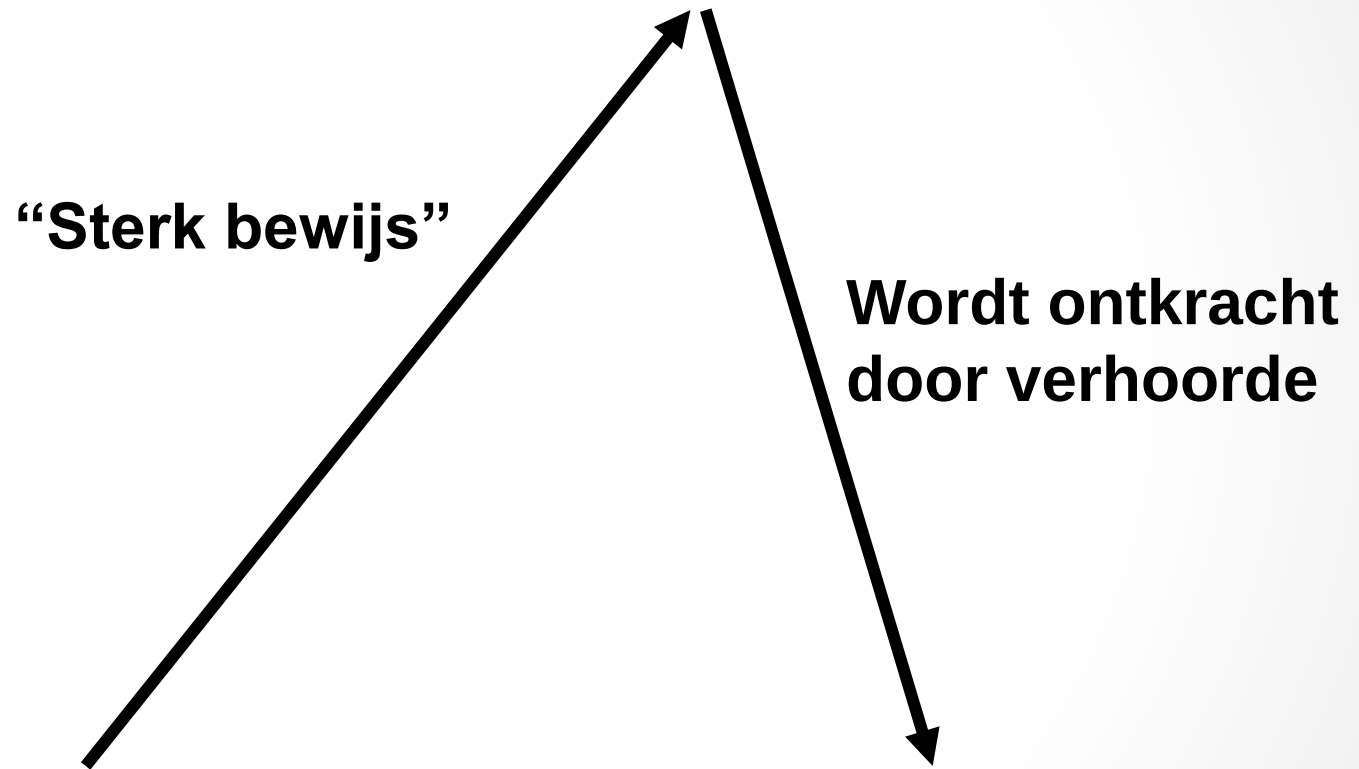
- Elk element dat tijdens de voorbereiding naar voor is gekomen als mogelijk bewijs, dient als topic in het vrij verhaal naar voor gebracht te worden.
- Betrokkene dient de kans te krijgen zijn “vrij verhaal” te doen over het item zonder dat er elementen aangebracht worden door de onderzoekers.
- Wijzen op belang van volledigheid en zorgvuldigheid in de verklaring.

- Eénmaal alle topics zijn afgewerkt in het vrij verhaal van de verhoorde, aanbrengen van het bewijs of aanwijzingen.
- Altijd starten met het zwakste element en zo opbouwen.
- Eénmaal alle “bewijzen” naar voor zijn gebracht, de bewijselementen terug opbouwen startende bij het lichtste bewijs aangevuld met de verklaring van betrokkene.
- Principe van 1, 1+2, 1+2+3, 1+2+3+4, 1+2+3+4+5, etc ...

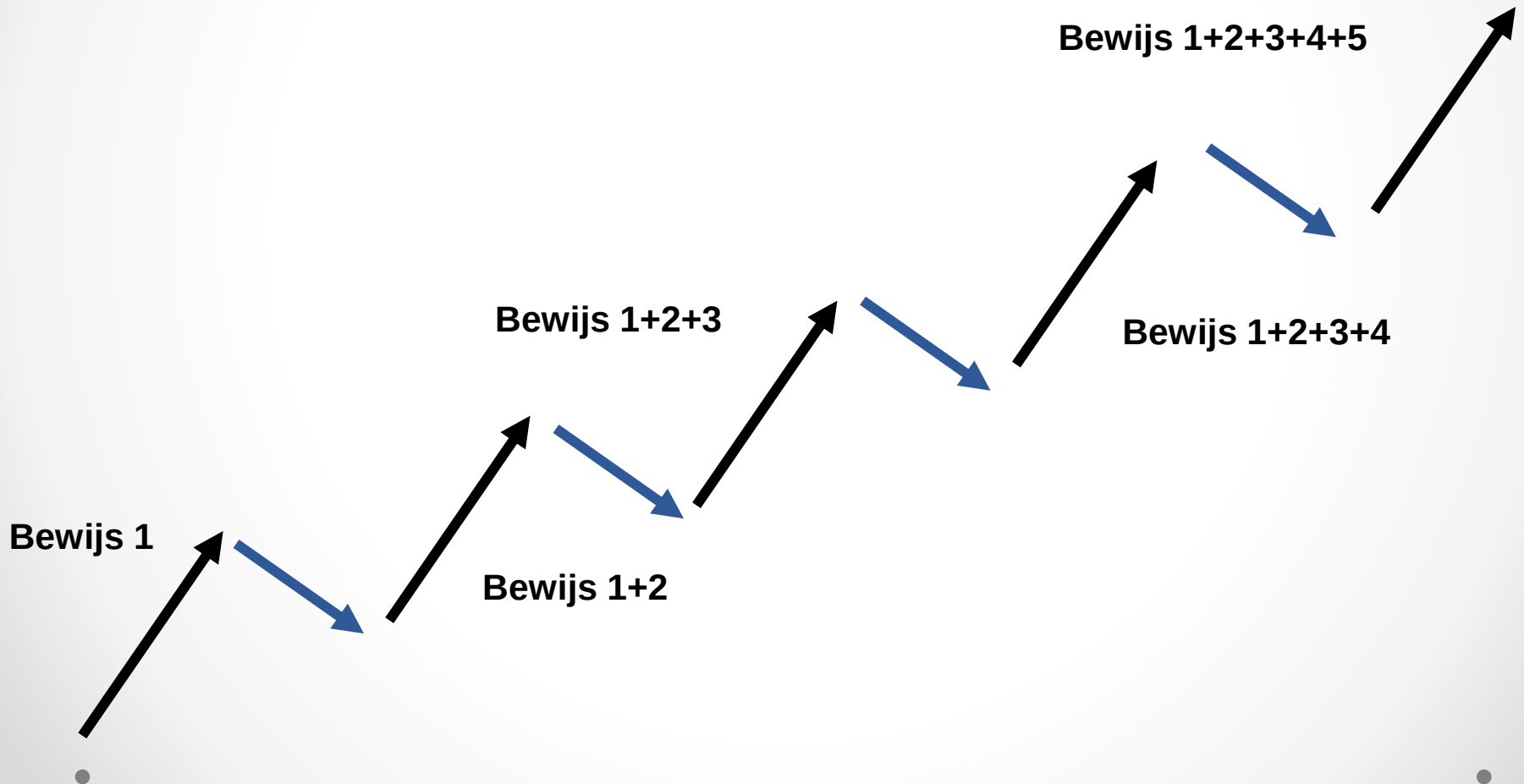
Opbouwen van druk

- Al te veel komen de onderzoekers door ongeduld te snel met de “sterkste” bewijsmiddelen, waardoor ze te veel van het “verhaal” missen.
- Als verhoorde dat “sterke” bewijsmiddel van tafel veegt, is men dikwijls uitgespeeld.
- Te snel pieken waardoor men diep valt als verhoorder

Verkeerd opbouwen van druk

Goed opbouwen van druk

Omsingeling van bewijs

**Niet de feiten tellen in een proces,
alleen het bewijs van de feiten telt**

■ ■ ■ (F. Bordewijk)

VRAGEN?